

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา
ตำบลกรุงชิง อำเภอнопิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

PUBLIC PARTICIPATION IN WATER SUPPLY MANAGEMENT
OF KRUNG CHING SUBDISTRICT NOPPHITAM DISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

สุพัตต์ เหมทนันทน์^{1*} ปิยวรรณ เนืองมัจฉา² และ โสภนา วงศ์ทอง³

Suppapat Hemthanon^{1*} Piyawan Nuangmucha² and Sopana Wongthong³

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย^{1*, 2, 3}

Faculty of Science and Technology Nakhon Si Thammarat Rajabhat University Nakhon Si Thammarat, Thailand^{1*, 2, 3}

Email: suppapat9634@gmail.com^{1*}

Received: 2019-09-19

Revised: 2019-10-18

Accepted: 2020-02-22

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา ตำบลกรุงชิง อำเภอнопิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 350 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า F-test

ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา ตำบลกรุงชิง อำเภอнопิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำประปา ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำประปา และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของงานในการบริหารจัดการน้ำประปา อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ รายจ่าย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ไม่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำประปา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน น้ำประปา กรุงชิง

ABSTRACT

The Public participation in water supply management of Krung Ching Subdistrict Nopphitam District Nakhon Si Thammarat Province. Objective was study the level of public participation in water supply management by using a questionnaire to collected data 350 samples, the statistics used for data analysis were percentage, average, standard deviation and F-test.

The results showed that the level of public participation in water supply management in Krung Ching Sub-district, Nopphitam District, Nakhon Si Thammarat Province, And public participation in the study of problems related to water supply management, Process of public participation in water supply management, Participation in water management planning and decisions, and Participation in the monitoring and evaluation of applications for managing water supply. overall it was at a medium level. Comparing the differences between personal factors and public participation in water supply management, it was found that gender, age, education level, marital status, occupation, income, expenses, and household numbers were not different in overall, statistically significant at 0.05.

Keywords : Pubblic Participation, Water Supply, Krung Ching

บทนำ

น้ำจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทที่เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้และไม่มีวันสูญสิ้นแต่ด้วยปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในภาคครัวเรือน การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในภาคการเกษตร หรือการใช้น้ำเพื่อการผลิตในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ทำให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อีกต่อไป ทรัพยากรน้ำกลายเป็นสินค้าหายาก และมีราคาหรือต้นทุนในการได้มา

ดังนั้น น้ำจึงเป็นทรัพยากรที่กำลังกลายเป็นชนวนปัญหาที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในการแย่งชิงและเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากผู้ใช้น้ำซึ่งมีจำนวนและความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต มนุษย์จะนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคนั้น จะต้องเป็นน้ำสะอาด จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพน้ำให้เหมาะสมสำหรับการอุปโภค บริโภค ซึ่งในปัจจุบันถือว่าน้ำประปา เป็นน้ำสะอาด เป็นน้ำที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้เป็นน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค น้ำประปาจึงมีความ

สำคัญต่อชุมชนต่าง ๆ อย่างยิ่ง และปัจจุบันเกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วทำให้ชุมชนต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำประปามีมากขึ้น (กรมทรัพยากรน้ำ, 2558)

ตำบลกรุงชิงเป็นพื้นที่ในหุบเขา มีภูเขาล้อมรอบ ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูงสลับภูเขาสูงในเขตอุทยานแห่งชาติเขาหลวง และอุทยานแห่งชาติเขานัน มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับอุปโภคบริโภค ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้นโดยเฉพาะระบบประปาหมู่บ้านจะมีแบบบาดาลและแบบประปาภูเขา ระบบประปาของชุมชนพบปัญหา น้ำประปาไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง ไม่มีแหล่งน้ำดิบในการผลิตประปา ท่อส่งน้ำประปาแตกหรือชำรุด นอกจากนี้ยังพบปัญหาการขยายตัวของชุมชนก่อให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร และการบุกรุกเพื่อก่อสร้างที่อยู่อาศัยส่งผลต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรป่าไม้ ส่งผลคือ เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ยิ่งไปกว่านั้นในการใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตรของชุมชนขยายพื้นที่เพาะปลูกทำให้มีการใช้ปุ๋ยหรือสารเคมีทางการเกษตรสูงขึ้น ก่อให้เกิดสารตกค้างในดิน และละลายลงสู่แหล่งน้ำกลายเป็นปัญหามลพิษทางน้ำ ส่งผลต่อคุณภาพแหล่งน้ำดิบที่ใช้สำหรับผลิตน้ำประปาหมู่บ้าน

จากความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาหมู่บ้าน ตำบล

กรุงชิง อำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษามีส่วนร่วม และปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำประปาของประชาชน ทั้งนี้เพื่อได้ข้อมูลนำไปสู่แนวทางในการบริหารจัดการน้ำประปาของตำบลกรุงชิงให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำของตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

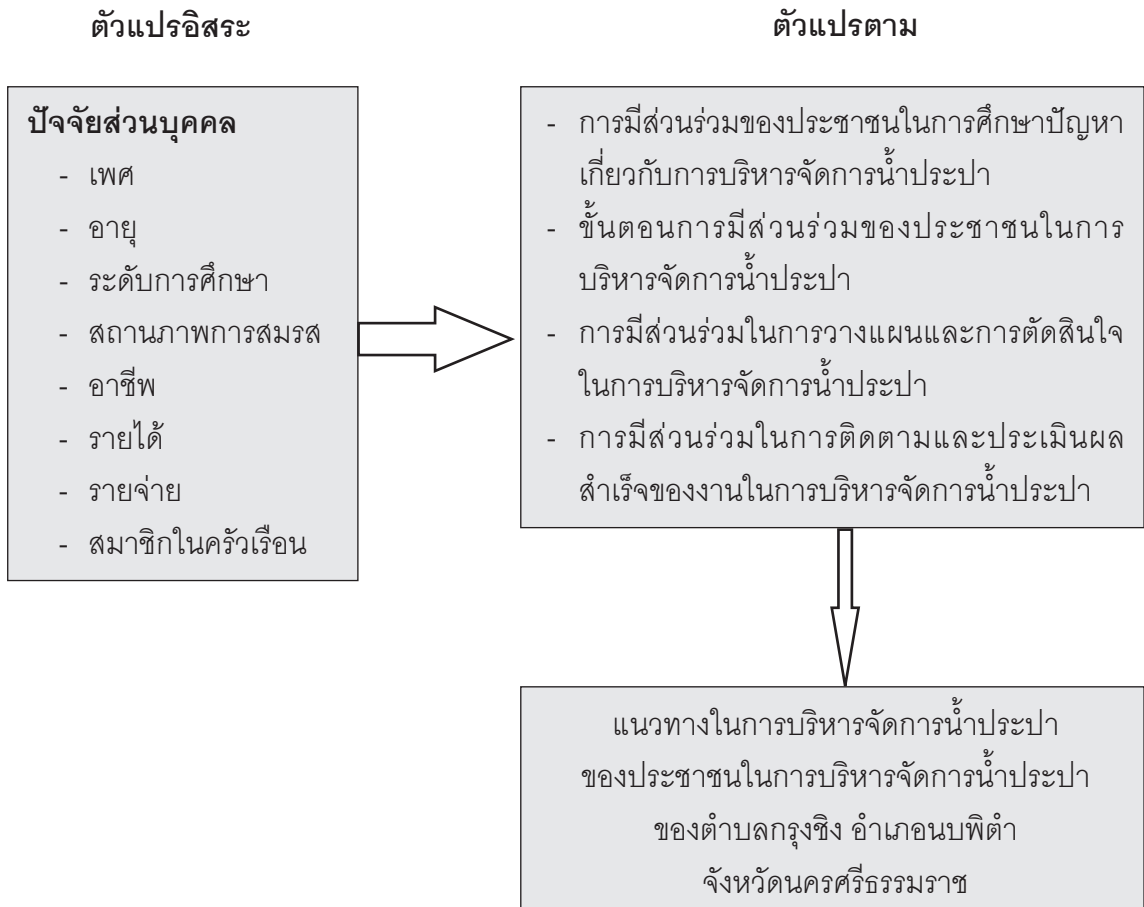
ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเพื่อศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาในด้านต่าง ๆ และภาพรวม โดยศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามปัจจัยส่วนบุคคลในการบริหารจัดการน้ำประปา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการน้ำประปา

ขอบเขตพื้นที่ พื้นที่ศึกษางานวิจัยครั้งนี้คือ ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 11 หมู่บ้าน ได้แก่

หมู่ที่ 1 บ้านนบ หมู่ที่ 2 บ้านห้วยพาน หมู่ที่ 3 บ้านพิดำ หมู่ที่ 4 บ้านเปียน หมู่ที่ 5 บ้านสวนปราง หมู่ที่ 6 บ้านปากกล หมู่ที่ 7 บ้านห้วยตง หมู่ที่ 8 บ้านทับน้ำเต้า หมู่ที่ 9 บ้านห้วยแห้ง หมู่ที่ 10 บ้านสองแพรก หมู่ที่ 11 บ้านหวายซ้อ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาจากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีตา จังหวัดนครศรีธรรมราช 11 หมู่บ้าน วิธีคัดเลือก

กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ (Taro Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประเมินค่า สัดส่วนเกิดขึ้นในระดับร้อยละ 5 โดยมีวิธีการคำนวณตามสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างไม่เกินร้อยละ 0.05

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนประชากรทั้งหมด 2,542 ครัวเรือน โดยจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เท่ากับ 345.62 ครัวเรือน เพื่อให้การวิจัยเกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 350 ครัวเรือน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด เพื่อสอบถามประชาชนผู้ใช้น้ำประปาในตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีตา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป การใช้ประโยชน์จากน้ำประปา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษา ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีตา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน

4. การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากหนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

5. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) การสังเกตที่

ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และในชีวิตประจำวันของประชาชนในตำบลกรุงชิง

6. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participation Observation) การสังเกตที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล การประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา โดยค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (F-test) และจัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีตา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาของตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีตา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก รายได้ และรายจ่ายของครัวเรือน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา
ของตำบลกรุงชิง อำเภอнопิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	147	42.00
หญิง	203	58.00
2. อายุ		
20-30 ปี	22	6.29
31-40 ปี	73	20.86
41-50 ปี	85	24.28
51 ปีขึ้นไป	170	48.57
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	7	2.00
ประถมศึกษา	235	67.14
มัธยมศึกษาตอนต้น	39	11.14
มัธยมศึกษาตอนปลาย	38	10.86
ปริญญาตรี	20	5.71
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.29
4. สถานภาพ		
โสด	22	6.29
หย่าร้าง	18	5.14
สมรส	310	88.57
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2 คน	70	20.00
3-4 คน	186	53.14
5-6 คน	70	20.00
7-8 คน	21	6.00
9 คนขึ้นไป	3	0.86

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
6. อาชีพหลัก		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	2.28
ค้าขาย	17	4.86
รับจ้างทั่วไป	16	4.57
เกษตรกร	297	84.86
รับจ้างภาคเกษตร	2	0.57
อื่น ๆ	10	2.86
7. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,000 บาท	50	14.29
5,001-10,000 บาท	164	46.86
10,001-15,000 บาท	76	21.71
15,001-20,000 บาท	32	9.14
20,001-25,000 บาท	12	3.43
25,001 บาทขึ้นไป	16	4.57
8. รายจ่ายต่อเดือน		
น้อยกว่า 4,000 บาท	36	10.28
4,001-7,000 บาท	75	21.43
7,001-10,000 บาท	92	26.29
10,001 บาทขึ้นไป	147	42.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชน ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาของตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.00 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.00 มีช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.57 รองลงมาช่วงอายุ 41-50 ปี

คิดเป็นร้อยละ 24.28 ช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็น ร้อยละ 20.86 ช่วงอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.29 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.14 รองลงมา มัธยมศึกษา ตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 11.14 มัธยมศึกษา ตอนปลาย/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 10.86 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 5.71 อนุปริญญา/ปวส. คิดเป็น

ร้อยละ 2.86 ไม่ได้รับการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.00 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 0.29 ตามลำดับ สถานภาพของประชาชนส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 88.57 รองลงมา สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 6.29 และสถานภาพ หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 5.14 ตามลำดับ จำนวน สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวน 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 53.14 รองลงมาจำนวน 1-2 คน และจำนวน 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 จำนวน 7-8 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และจำนวน 9 คน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 0.86 ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 84.86 รองลงมาค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 4.86 รับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 4.57 อาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.86 รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 2.28 และรับจ้างภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 0.57 ตามลำดับ มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.86 รองลงมา รายได้ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.71 รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.29 รายได้ 15,001-20,000 บาท

คิดเป็นร้อยละ 9.14 รายได้ 25,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.57 และรายได้ 20,001-25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.43 ตามลำดับ มีรายจ่ายต่อเดือน 10,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.00 รองลงมา มีรายจ่าย 7,001-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.29 รายจ่าย 4,001-7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.43 และรายจ่ายน้อยกว่า 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.28 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับกิตติชัย รัตนะ (Kitichai, 2013) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการลุ่มน้ำห้วยแม่ท้อ จังหวัดตาก พบว่า ประชากรตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 80 อาชีพส่วนใหญ่ปลูกพืชไร่ของตนเอง และไม่มีอาชีพรอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 6,785 บาท

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาของตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาดังตารางที่ 2 – 5

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษา
สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำประปา

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มาก ที่สุด			
1. มีส่วนร่วมในการศึกษา ปัญหาน้ำประปา	9.14	19.14	28.58	34.00	9.14	3.10	0.48	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ สาเหตุของปัญหาการ บริหารจัดการน้ำประปา	11.43	14.86	36.57	26.57	10.57	3.06	0.46	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการเสนอ แนวทางแก้ปัญหาการ บริหารจัดการน้ำประปา	10.86	23.14	37.14	20.57	8.29	2.89	0.46	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการเข้าร่วม ประชุมวางแผนการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ	9.71	16.57	32.86	30.00	10.86	3.12	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำประปา พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาน้ำประปามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมา มีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.58 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 19.14 ค่าเฉลี่ย 3.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 2 การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการบริหารจัดการน้ำประปา พบว่า มีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36.57 รองลงมา มีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 26.57 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 14.86 ค่าเฉลี่ย 3.06 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ปัญหาการ

บริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมา มีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 23.14 และมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 20.57 ค่าเฉลี่ย 2.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 การเข้าร่วมประชุมเพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำมีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมา การมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 30.00 และการมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.57 ค่าเฉลี่ย 3.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำประปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของประชาชนจำแนกตามขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. มีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหาของทรัพยากรหรือความต้องการน้ำ	9.43	18.86	30.28	32.86	8.57	3.09	0.46	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา	9.43	17.43	38.57	28.86	5.71	3.00	0.47	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการน้ำประปา	10.29	21.43	34.00	23.71	10.57	2.97	0.51	ปานกลาง
4. เคยเข้าร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรของรัฐในการบริหารจัดการน้ำประปา	8.85	22.86	34.00	24.86	9.43	3.01	0.47	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการน้ำประปา	11.14	18.86	30.29	35.14	4.57	2.99	0.56	ปานกลาง
6. มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน	11.43	21.43	35.71	25.43	6.00	2.90	0.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาพบว่าการศึกษาสภาพปัญหาของทรัพยากร หรือ ความต้องการน้ำมีส่วนร่วมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.86 รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.28 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.86 ค่าเฉลี่ย 3.09 ค่าเบี่ยงเบน-

มาตรฐาน 0.46 การค้นหาสาเหตุของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 38.57 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 28.86 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.43 ค่าเฉลี่ย 3.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 การตัดสินใจเลือกแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการ

น้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 23.71 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.43 ค่าเฉลี่ย 2.97 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 การเข้าร่วมกับหน่วยงาน/องค์กรของรัฐในการบริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 24.86 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 22.86 ค่าเฉลี่ย 3.01 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการน้ำประปา

มีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 35.14 รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.29 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.86 ค่าเฉลี่ย 2.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 25.43 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 21.43 ค่าเฉลี่ย 2.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการบริหารจัดการน้ำประปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำประปา

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมและวางแผน	8.57	14.57	23.14	32.29	21.43	3.41	0.58	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น	13.14	20.29	32.00	25.14	9.43	2.96	0.48	ปานกลาง
3. มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	16.57	24.57	31.71	20.86	6.29	2.74	0.48	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ	16.29	25.43	32.57	19.71	6.00	2.72	0.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำประปา พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมและวางแผนมาก คิดเป็นร้อยละ 32.29 รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.14 และมีส่วนร่วมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.43 ค่าเฉลี่ย 3.41 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 การแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 21.43 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.29 ค่าเฉลี่ย 2.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48

การดำเนินงานมีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.71 รองลงมามีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 24.57 และมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 20.86 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 การกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ มีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.57 รองลงมามีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 25.43 และมีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 19.71 ค่าเฉลี่ย 2.72 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำประปา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของประชาชนจำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของงานในการบริหารจัดการน้ำประปา

ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม (ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
1. มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานความก้าวหน้าในการบริหารจัดการน้ำประปา	13.14	22.86	33.14	26.29	4.57	2.69	0.55	ปานกลาง
2. มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการน้ำประปา	16.57	22.00	33.14	22.29	6.00	2.68	0.46	ปานกลาง
3. ทราบถึงผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการน้ำประปา	13.72	17.14	31.14	30.00	8.00	2.83	0.64	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการดูแลบริหารจัดการน้ำประปา	16.86	18.57	27.71	28.29	8.57	2.74	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานความก้าวหน้าในการบริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.14 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 26.29 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 22.86 ค่าเฉลี่ย 2.69 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 33.14 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 22.29 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 22.00 ค่าเฉลี่ย 2.68 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 การทราบถึงผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.14 รองลงมามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 30.00 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 17.14 ค่าเฉลี่ย 2.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 การเข้ามาดูแลบริหารจัดการน้ำประปามีส่วนร่วมมาก คิดเป็นร้อยละ 28.29 รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 27.71 และมีส่วนร่วมน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.57 ค่าเฉลี่ย 2.74 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของงานในการบริหารจัดการน้ำประปา โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาหมู่บ้าน ตำบลกรุงชิง อำเภอหนองปีทา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปาของตำบลกรุงชิง อำเภอ

หนองปีทา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของไกรสร เพ็ญสกุล (Kraisorn, 2008) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำคลองปะเหลียน ส่วนใหญ่จะมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับวัลยา โพนสุวรรณ (Wanlaya, 2006) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของโสภิตา สุรินทะ (Sopida, 2010) เรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประชาชน กรณีศึกษาศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับโสรัจจ์ ตาปณานนท์ (Sorat, 2000) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่คำปอง จังหวัดแพร่ พบว่าภาพรวมของการมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ต้นน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่คำปองของชาวบ้านอยู่ในระดับต่ำ

การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสมรส อาชีพ รายได้ รายจ่าย สมาชิกในครัวเรือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร

จัดการน้ำประปา ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำประปา การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารจัดการน้ำประปา การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลสำเร็จของงานในการบริหารจัดการน้ำประปา พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน อาชีพหลัก รายได้ และรายจ่ายที่แตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ วิเชียร พงษ์เมษา (Wichian, 2007) เรื่องการมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกร ผู้ใช้น้ำชลประทาน ต่อโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย พบว่า การมีส่วนร่วมของกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานต่อโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยบังพวน อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ในครัวเรือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ไม่สอดคล้องกับไกรสร เพ็ญสกุล (Kraisorn, 2008) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการจัดการทรัพยากรน้ำ : ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่า

มีปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ต่อเดือน อาชีพหลัก การดำรงตำแหน่งในชุมชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ และส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำประปาหมู่บ้าน
2. ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง
3. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการอย่างเพียงพอ
4. การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำประปาในพื้นที่ โดยประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ทำให้ชุมชนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้เอง นำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งและการพัฒนาที่ยั่งยืน

REFERENCES

- Decha Lertwilai. (1997) **Factors affecting the level of participation of community leaders in operating the community hospitals in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. (Research report).** Mahidol University, Bangkok. (in Thai)
- Department of Water Resources. (2010). **Water resources.** Ministry of Natural Resources and Environment. (in Thai)
- Kitichai Rattana. (2013). **Community Participation in Huai Mae Tho Watershed Management, Tak Province.** 4th National Natural Resources and Environmental Conference, Bangkok.
- Kraisorn Pengsakul. (2008). **Public Participation in Water Resources Management: Case Study: Khlong Palian Basin, Trang Province.** Regional Office of Water Resources 8, Department of Water Resources. Ministry of Natural Resources and Environment. (in Thai)
- Sorat Tapananon. (2000). **Villagers' Participation in Watershed Area Management in Mae Kham Pong Basin, Phrae Province.** Master of Arts (Environmental Management) Chiang Mai University. (in Thai)
- Sopida Surinta. (2010). **People Participation in Water Resource Management a Case Study of Huay Sai Royal Development Study Center.** Nakhonpathom: Silpakorn University.
- Tiger Aphichat Kriangkrai (2000). **Public participation in water resource management.** In the case of the Lam Takhong River Basin Nakhon Ratchasima. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai University. (in Thai)
- Wanlaya Ponsuwan.(2006).**Factors Affecting Public Participation in Water Resources Management in the Bang Pakong - Prachinburi Basin.** Master of Arts (Social Science for Development) Rajanagarindra Rajabhat University. (in Thai)
- Wichian Pongmesa. (2007). **Participation of Agriculturist Groups that water Irrigation User of Bang Phuan Reservoir Project in Tha Bo District, Nong Khai Province.** Mahasarakham: Rajabhat Mahasarakham University. (in Thai)